

**Kulturförvaltningen  
Stadsarkivet**Dnr KUL 2025/1136  
Dnr SSA 2025/4738**Handläggare**  
Kulturförvaltningen  
Karin Rowland  
Telefon: 08-508 319 20**Till**  
Kulturnämnden  
2025-10-21Stadsarkivet  
Johanna Törnros  
Telefon: 08-508 28 409

## **Handlingsplan för nationella minoriteter och urfolket samernas rättigheter 2030 (KS 2025/870)**

Svar på remiss från kommunstyrelsen

### **Förvaltningarnas förslag till beslut**

1. Kulturnämnden överlämnar kulturförvaltningens och Stadsarkivets tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.
2. Ärendet justeras omedelbart.

### **Sammanfattning**

Kommunstyrelsen har bett kulturnämnden att yttra sig över en remiss av Handlingsplan för nationella minoriteter och urfolket samernas rättigheter 2030. Den riktar sig till samtliga nämnder och bolagsstyrelser och är en av sex handlingsplaner som tillhör Stockholms stads program för de mänskliga rättigheterna (MR-programmet).

Handlingsplanens övergripande mål är att staden säkerställer att de nationella minoriteterna och urfolket samerna har full tillgång till sina rättigheter. Handlingsplanen ska stärka och vara vägledande i stadens arbete med att tillgodose de särskilda rättigheter som är kopplade till de nationella minoriteternas och urfolket samernas språk och kultur samt delaktighet och inflytande i frågor som rör dem.

Kulturförvaltningen och Stadsarkivet ställer sig bakom handlingsplanen och ser positivt på att mål och insatser konkretiseras med utgångspunkt i de fokusområden som har identifierats i MR-programmet. Förvaltningarna framhåller samtidigt vikten av stadsövergripande styrning och samordning för att handlingsplanen ska kunna genomföras på ett framgångsrikt sätt. Det gäller till exempel stadsövergripande former och vägledning för samråd och konsultationer samt forum för barn och ungas

**Kulturförvaltningen**  
Administrativa stabenAskebykroken 13  
Box 8100  
163 08 Spånga  
Växel 08-50831900  
Fax  
kultur@stockholm.se  
<https://start.stockholm>

delaktighet och inflytande för att säkerställa ett helhetsperspektiv och enhetliga arbetssätt inom staden.

### **Ärendet**

Kommunstyrelsen har bett kulturnämnden att yttra sig över en remiss av Handlingsplan för nationella minoriteter och urfolket samernas rättigheter 2030. Handlingsplanen riktar sig till samtliga nämnder och bolagsstyrelser. Den utgör Stockholms stads mål och riktlinjer för stadens minoritetspolitiska arbete. Handlingsplanens övergripande mål är att staden säkerställer att de nationella minoriteterna och urfolket samerna har full tillgång till sina rättigheter.

De nationella minoriteterna judar, romer, samer, sverigefinnar och tornedalingar har särskilda rättigheter kopplat till bland annat språk och kultur samt delaktighet och inflytande i frågor som berör dem. Samerna är också ett urfolk. De nationella minoriteternas och urfolket samernas rättigheter är fastställda både i svensk lag och i olika internationella överenskommelser.

Handlingsplanen är en av sex handlingsplaner som tillhör Stockholms stads program för de mänskliga rättigheterna (MR-programmet) (Dnr KS 2023/1159). Handlingsplanen ska stärka och vara vägledande i stadens arbete med att tillgodose de nationella minoriteternas och urfolket samernas rättigheter. Handlingsplanen utgår från samma tre fokusområden som MR-programmet.

- Kunskap och information
- Velfärd och service
- Delaktighet och inflytande

Dessa tre fokusområden utgör grundläggande förutsättningar för att stadens verksamheter ska kunna säkerställa de nationella minoriteternas och urfolket samernas rättigheter. Till varje fokusområde hör ett antal mål som pekar på önskvärda förflyttningar bland annat utifrån stadens lagstadgade skyldigheter enligt minoritetslagstiftningen och de synpunkter som har framkommit i samråd med företrädare för de nationella minoriteterna och konsultation med företrädare för det samiska folket.

Handlingsplanen innehåller en struktur för de nationella minoriteternas delaktighet och inflytande i Stockholms stad. Strukturen tydliggör de berörda nämndernas ansvar gällande samråd och konsultationer och definierar relevanta begrepp.

### **Ärendets beredning**

Ärendet har beretts av administrativa staben inom kulturförvaltningen tillsammans med Stadsarkivet. Kulturstrategiska staben, Stockholms stadsbibliotek samt avdelningen Museer och konst inom kulturförvaltningen har deltagit i beredningen av ärendet.

### **Förvaltningarnas synpunkter**

Kulturförvaltningen och Stadsarkivet ställer sig bakom handlingsplanen och ser positivt på att mål och insatser konkretiseras med utgångspunkt i de fokusområden som har identifierats i MR-programmet. Handlingsplanen är ett viktigt styrdokument för att stärka stadens arbete med att säkerställa att de nationella minoriteternas och urfolket samernas rättigheter tillgodoses. Förvaltningarna bedömer att identifierade förflyttningar är relevanta och att föreslagna insatser ligger i linje med förvaltningarnas respektive uppdrag.

MR-programmet med tillhörande sex handlingsplaner innehåller sammantaget många olika perspektiv som ska integreras i det ordinarie arbetet på stadens förvaltningar. För att lyckas är det viktigt med samverkan och samordning av exempelvis kunskapshöjande insatser, informationsinsatser och framtagande av relevant statistik och andra underlag som kan ligga till grund för analyser samt gemensamma metoder och arbetssätt. Stadsledningskontoret bör ta ansvar för att underlätta styrning och uppföljning av handlingsplanernas olika perspektiv och säkra ett intersektionellt perspektiv i stadens samlade arbete för mänskliga rättigheter.

Kulturförvaltningen och Stadsarkivet framhåller även vikten av stadsövergripande styrning, samordning och vägledning för att denna handlingsplan ska kunna genomföras på ett framgångsrikt sätt. Det gäller till exempel stadsövergripande former och vägledning för samråd, öppna samråd, konsultationer samt forum för barn och ungas delaktighet och inflytande för att säkerställa ett helhetsperspektiv och enhetliga arbetssätt inom staden.

Kulturförvaltningen och Stadsarkivet har även följande synpunkter och medskick.

### **Kunskap och information**

Kulturförvaltningen och Stadsarkivet instämmer i att det finns fortsatta behov av insatser för att säkerställa goda kunskaper om de nationella minoriteternas och urfolkets samernas rättigheter och levnadsvillkor bland stadens medarbetare. Samtliga medarbetare

inom kulturförvaltningen har tillgång till en digital utbildning om de nationella minoriteterna utifrån bibliotekets uppdrag.

Kunskapshöjande insatser genomförs löpande, men i olika omfattning beroende på verksamhet. Den stadsövergripande utbildning som finns idag, och som Stads museet är med och arrangerar, riktar sig till chefer och strateger. Den bör kompletteras med en stadsövergripande utbildning för samtliga medarbetare. En sådan utbildning skulle bidra till att höja kunskapen bland stadens medarbetare om de nationella minoriteternas och urfolket samernas rättigheter, historia och utsatthet.

Kulturnämnden lyfts som en av flera nämnder fram som särskilt ansvarig för att bevaka och informera om utbudet av utbildningar och stödmaterial samt vid behov utveckla nya kunskapshöjande insatser. Det bör förtydligas att detta ansvar gäller utbildningar, stödmaterial och kunskapshöjande insatser inom nämndernas respektive ansvarsområden.

### Välfärd och service

Kulturförvaltningen och Stadsarkivet genomför olika typer av insatser för att synliggöra och främja de nationella minoriteternas språk och kultur i linje med handlingsplanens mål. Det handlar både om insatser riktade till minoriteterna och insatser riktade till allmänheten. Förvaltningarna instämmer i att en ökad långsiktighet i samarbetet mellan staden och civilsamhället är en framgångsfaktor i detta arbete. Insatser för att främja nationella minoriteters organisering och civilsamhälle bör i första hand riktas till de grupper som uttrycker behov av att stärka sin organisering.

De nationella minoriteterna är en av folkbibliotekens prioriterade målgrupper enligt Bibliotekslag (2013:801). Stadens bibliotek arbetar med att synliggöra de nationella minoriteterna och minoritetsspråken som en integrerad del av den ordinarie verksamheten. Exempelvis genomförs programverksamhet såsom bokencirklar, författarsamtal och sagostunder för barn med koppling till de nationella minoritetsspråken. Biblioteken gör urval och inköp av medier på de nationella minoritetsspråken och uppmärksammar högtids- och minnesdagar. Barnens första bok erbjuds på finska, meänkieli och samiska genom ett pilotprojekt på fyra bibliotek. Biblioteken arbetar systematiskt för att nå ut med bibliotekets erbjudande till de nationella minoriteterna och urfolket samerna.

Kulturförvaltningen fördelar kulturstöd till sverigefinska, samiska och tornedalska föreningar för kulturaktiviteter som stärker språken finska, samiska och meänkieli. Kulturförvaltningen ger även stöd till minnesceremonier som arrangeras av de judiska och romska minoriteterna i samband med Förintelsens minnesdag.

Stadens museer och arkiv skapar genom sina verksamheter möjligheter att lära av historien och lyfter fram de nationella minoriteterna och urfolket samerna i utställningar, programpunkter och vandringar. Två exempel är Stadsmuseets vandring om de nationella minoriteternas historia i Stockholm och en ny digital stadsvandring om unga judar i sekelskiftets Stockholm.

Stadsarkivet spelar en viktig roll i att belysa stockholmarnas liv och samhällsstrukturer, både genom att sprida kunskap om historiska skeenden som påverkat samhällets utveckling och genom att skapa strukturer för bevarande av information för framtida forskning. Stadsarkivet arbetar kontinuerligt med att öka kunskapen om alla former av rasism och diskriminering, lyfta fram grupper som varit underrepresenterade genom historien i skolmaterial och publika program samt belysa historiska skeenden som har påverkat de nationella minoriteterna.

Kulturskolan möjliggör för unga som tillhör de nationella minoriteterna att berätta sin historia genom att skapa konst, poddar och film.

### **Delaktighet och inflytande**

Kulturförvaltningen och Stadsarkivet ser positivt på handlingsplanens ambition att tydliggöra stadens arbete med att tillgodose de nationella minoriteternas och urfolket samernas rätt till delaktighet och inflytande. Staden saknar idag former för delaktighet och inflytande som riktas särskilt till barn och unga som tillhör en nationell minoritet. Kulturförvaltningen och Stadsarkivet efterlyser en stadsövergripande samordning av ett sådant forum.

Förvaltningarna efterlyser också en stadsövergripande styrning, samordning och vägledning i hur samråd, öppna samråd och konsultationer ska utformas samt hur de relaterar till kommunstyrelsens råd för nationella minoriteters rättigheter. Den struktur som handlingsplanen presenterar bedöms inte vara tillräcklig. Det kan leda till att förvaltningar arbetar på olika sätt, vilket skapar en otydlighet gentemot målgrupperna.

Kulturförvaltningen och Stadsarkivet anser att stadsledningskontoret bör ha det samordnande ansvaret även för de öppna samråden för att säkra ett stadsövergripande perspektiv i dialogen med invånarna.

Kulturnämnden lyfts tillsammans med utbildningsnämnden fram som särskilt ansvarig för att utveckla och använda former för delaktighet och inflytande för barn och unga som tillhör en nationell

minoritet. Det bör förtydligas att detta ansvar gäller inom nämndernas respektive ansvarsområden.

Maria Jansén  
Förvaltningschef  
Kulturförvaltningen

Lennart Ploom  
Stadsarkivarie  
Stadsarkivet

### **Bilagor**

1. Remiss av Handlingsplan för nationella minoriteter och urfolket samernas rättigheter 2030. Remisstid 2025-10-24.

## Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

| Namn                            | Datum      |
|---------------------------------|------------|
| Maria Jansén, Förvaltningschef  | 2025-10-10 |
| Lennart Ploom, Förvaltningschef | 2025-10-10 |